

VGO
media

Magazine

100 JAAR
radio
IN NEDERLAND
1919 - 2019

Op rijles met
de scootmobiel

Algemene
vergadering:
25 oktober

Ombudsman Pensioenen
is er voor uw klachten

Inhoud

Pensioen

Van de voorzitter	3
Ombudsman Pensioenen	6
Uit het Verantwoordingsorgaan	9

Vereniging

Algemene Vergadering 25 oktober	5
---------------------------------	---

Rubrieken

Ingezonden	4
Dankbetuigingen	21
Geranium & co	22
Column Arie Bras	29
Welkom nieuwe leden	30
Overleden leden	30
Puzzel	31

En verder

Op rijles met de scootmobiel	10
Een kabeltje van dertig jaar	14
Madagaskar en het RNW-personeel	18
100 jaar radio: de rol van het ANP	24

6

22

31

Voorplaat:
Bart van Leeuwen
oedipoes.com

Betaaldata 2018

24 Oktober • 22 November • 19 December

Medewerkers aan dit nummer:

Arie Bras, Henk van der Horst, Jan de Kleijn, Arie Smit, Madelon van Waart

Druk: Drukkerij Esed, Spakenburg

Redactie

VGOmedia Magazine: Waterhoen 5, 3831 HT Leusden
magazine@vgomedia.nl

Website

www.vgomedia.nl

Facebook

facebook.com/VGO-Media-2062836170660092/

Ledenadministratie

Berlagelaan 147, 1222 JS Hilversum
ledenadministratie@vgomedia.nl

Oktober 2018

Nr. 106

VGOmedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOmedia

Voorzitter: Arie Smit • Vice-voorzitter: Ynskje van den Brakel Visser • Secretaris: Madelon van Waart
Penningmeester: Ruud Leyendekker
Bestuursleden: Henk van der Horst, Hella Liefthing, Bob Ris

Adres VGOmedia:

Rijksweg 65, 1411 GE Naarden bestuur@vgomedia.nl

VGOmedia Magazine

Redactie: Govert van Brakel, Louis van Hattem (vormgeving), Willem Hekhuis (eindredactie), Joke Licher, Willem Nijeboer.

Ontwerp logo 100 jaar radio in Nederland:
Mendy van Hattem

Van de voorzitter

Wanneer is het nieuwe pensioenstelsel gereed?

In de politiek is het van belang: hoe kom je op de agenda. Dat betekent dat je de juiste mensen moet kennen en verstand van zaken moet hebben. Toen zo'n zes jaar terug de pensioenen wederom op de agenda kwamen, werd gekozen voor een brede aanpak. Met de sociale partners en andere belanghebbenden als de Nederlandse Bank (DNB) en de

Sociaal Economische Raad (SER).

De Nederlandse pensioenen bestaan uit drie componenten:

AOW, het bedrijfspensioen zoals voor ons via PNO Media en het geld uit de derde categorie, lijfrentes en dergelijke. Opvallend is dat de overheid bij de drie categorieën aan tafel zit en het is duidelijk dat als het om transitiekosten gaat alle ogen op de overheid gericht zijn.

Het dagblad Trouw zag op 31 augustus nog zeven hobbels op de weg naar een pensioenakkoord. Samengevat: 1) Gaan de pensioenen omhoog? 2) Moeten ouderen meer betalen? 3) Wordt het pensioen begrijpelijk? 4) Trekt het kabinet de portemonnee 5)? Wat wil DNB 6) Krijgen ondernemers ook pensioen? 7) Beseffen partijen dat haast is geboden? De hobbels zouden voor Prinsjesdag uit de weg geruimd moeten zijn, want er is geld nodig om de pensioenen op peil te houden en de transitiekosten te betalen. FNV-vicevoorzitter Tuur Elzinga wierp de AOW in de strijd. De AOW bevroren op 66 jaar, anders komt er geen pensioenakkoord. Het is merkwaardig om een ander dossier als breekijzer te gebruiken. Het pensioendossier heeft in het verleden de nodige flexibiliteit gevraagd en de vraag is nu of minister Wouter Koolmees die flexibiliteit en het benodigde geld kan opbrengen. Als het hem lukt, gaat hij de annalen in als de minister die onze pensioenen veilig stelde.

Prinsjesdag

In de aanloop naar Prinsjesdag werd het steeds rustiger rond de pensioenen. We keken uit naar de troonrede. Het werd tijd dat er spijkers met koppen werden geslagen. We vonden het laatste nieuws over de pensioenen in de troonrede onder het hoofdstuk Hechte Samenleving, waarin de koning het volgende zei: "Het huidige pensioenstelsel maakt collectieve verwachtingen van mensen steeds minder waar. De stijgende levensverwachting, veranderingen op de arbeidsmarkt en de aanhoudende lage rente hebben kwetsbaarheden aan het licht gebracht. De regering wil samen met de sociale partners werken aan een pensioenstelsel dat deze kwetsbaarheden niet kent en tegelijkertijd sterke elementen sterke elementen

als de collectieve uitvoering en risicodeling handhaaft."

Wij kijken uit naar de spoedige uitwerking van deze voornemens.

**In de aanloop naar
Prinsjesdag werd
het steeds rustiger rond
de pensioenen.
We keken uit naar de
troonrede**

Herbenoemingen

Je wordt niet zomaar lid van een bestuur van een pensioenfonds. Daar is een positieve aanbeveling van DNB voor nodig. Dat betekent een toetsingsgesprek met representanten van

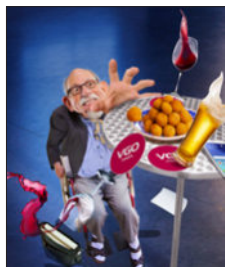
DNB. Bij een positief resultaat kan het bestuur (her)benoemen.

Het huidige PNO Media-bestuur is het eerste bestuur waaraan twee bestuursleden uit de kring van de gepensioneerden deelnemen. Het bestuur heeft met instemming van DNB Madelon van Waart en Ruud Leyendekker voor de statutaire periode van 4 jaar herbenoemd. Madelon is voorzitter van de Klachtencommissie en houdt zich met name met de communicatie bezig. Ruud houdt zich bezig met het beleggingsbeleid en is voorzitter van de beleggingscommissie. Beiden zijn lid van ons VGOMedia-bestuur: Madelon als secretaris en Ruud als penningmeester. Wij zijn beiden erkentelijk voor hun inzet op het brede pensioenterrein.

Arie Smit

Graaiende, hulpbehoevende en onhandige types?

Dank voor weer een nieuwe editie van VGO-media Magazine, vol spraakmakende artikelen en relevant nieuws. Complimenten voor de slag die de huidige redactie heeft gemaakt

om er een professioneel blad van te maken. Ik waardeer de bijdragen van bijvoorbeeld Willem Nijeboer en Govert van Brakel zeer. (Van de laatste hoop ik overigens nog eens te vernemen wat er gebeurde, toen voor Anne van Egmond het radioavontuur in 1962 in haar woonplaats begon. Een effectieve cliffhanger!?)

Al is de omslagtekening tekentechisch gaaf uitgevoerd, toch zie ik er aanleiding in jullie te schrijven. Het stelt me teleur dat gepensioneerden die naar de ledenvergadering kwamen, worden neergezet als graaiende, hulpbehoevende en onhandige types. De rolstoel, het gulzig grijpen naar de bitterballen en het onhandig omstoten van de drank, het is natuurlijk allemaal te rangschikken onder een poging tot humor. Maar het getuigt niet van fatsoen. Met de denigrerende, stereotype boodschap slaat de illustrator - en daarmee de redactie die ermee instemt - wat mij betreft toch echt de plank mis. Al eens eerder werd jullie doelgroep in een stukje van Arie Bras afgebeeld achter een rollator, ook altijd lollig natuurlijk, maar evenzeer denigrerend.

Zelf kan ik het ook mis hebben. In dat geval zal ik mij een ander gevoel voor humor moeten aanmeten. Wie weet wordt de wereld er dan nóg leuker van.

Dick Klees

Groeten uit Spanje

Allereerst complimenten voor het laatste magazine nr. 105. Ziet er prachtig uit met veel 'leesvoer'. Vanaf nu dus in mijn mailbox. Ik kijk er naar uit. Vriendelijke groet vanuit Spanje.

Inge Albers, La Cala de Finestrat

Parkeerbon bij Blaercom bijna jarig

In de najaarsvergadering van VGOMedia hoop ik jullie te vertellen of het gelukt is: met succes aanvechten van een parkeerbon die ik na onze bijeenkomst op 26 oktober 2017 achter mijn voorruit vond. Mijn auto stond buiten de 'blauwe zone' aan de nabijgelegen Middenweg in Blaricum. Ik was dus boos, maar kon toen niet vermoeden dat dit het begin van een 'soap' was die (we schrijven 21 augustus) nog voortduurt. Dat verhaal wil ik mijn collega's ter 'lering en vermaak' niet onthouden. Het begon dus met die bekeuring in oktober. Daarop zocht ik, overtuigd van mijn onschuld, contact met het parkeeropperhoofd van Blaricum. Die nam de zaak serieus in onderzoek en adviseerde mij (zo'n functionaris spreekt namens B & W) na te denken over het aantekenen van beroep. Het schikkingsvoorstel kwam in januari 2018 en gesterkt door het ambtelijk advies, maar ook meelevend met de kennelijke onduidelijkheid voor de Blaricumse koddebeiers, ging ik in beroep bij Openbaar Ministerie. Na twee weken was er ook een ontvangstbevestiging en het werd stil tot eind april. Toen meldde de Officier dat er 'meer tijd' nodig was voor het onderzoek en dus nog enig geduld werd gevraagd. Dat geduld moest ik tot in juli opbrengen. Toen werd mij per uitgebreid en gedocumenteerd schrijven uitgelegd waarom mijn beroep was afgewezen. Het belangrijkste argument was de voorgedrukte 'ambtsedige' verklaring van de Blaricumse veldwachter van vorig jaar oktober. Maar de Officier heeft mij ook nog verder soelaas geboden. Ik kan nog eens bij hem in beroep gaan (is inmiddels gebeurd) en bij een nieuwe afwijzing staat de weg naar de kantonrechter open. Hij zal in dat geval naar mij luisteren en zijn oordeel geven. Zelf heb ik vanzelfsprekend de 'zekerheidstelling' ter hoogte van 99 euro betaald, maar die krijg ik terug bij een voor mij gunstige uitspraak van de rechter. Wel ontving ik vandaag een briefje van de Officier waarin hij meldt dat zijn beslissing op mijn tweede beroep nog wel even op zich kan laten wachten. Of het bij het eenjarig bestaan van deze parkeerboete al zo ver is, durf ik niet in te schatten. Maar ik heb inmiddels wel de hoge amusementswaarde van deze affaire ingezien.

Erik Boshuijzen

Algemene Vergadering VGOMedia

**donderdag 25 oktober 2018 om 14.00 uur
in De Blaercom, Schoolstraat 3, Blaricum**
(zaal open om 13.30 uur)

Agenda

1. Opening

door Arie Smit, voorzitter.

2. Eventuele mededelingen en ingekomen stukken

3. Benoeming bestuurslid

Er zijn geen bestuurswisselingen aan de orde en het bestuur is volledig. Aanmeldingen voor het bestuurslidmaatschap kunnen zich echter te allen tijde aanmelden bij de secretaris, Madelon van Waart, of bij een ander bestuurslid. Raadpleeg www.vgomedia.nl.

4. KNVG

Op de website www.vgomedia.nl worden sinds september 2017 nieuwsbrieven van de KNVG gepubliceerd. De KNVG is de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden en ontplooit allerlei activiteiten die voor de doelgroep belangrijk en/of interessant zijn. Actuele ontwikkelingen kunnen ter vergadering aan de orde komen.

5. De stand van zaken met betrekking tot ons pensioen toegelicht door een vertegenwoordiger van PNO Media of MPD.

6. Rondvraag.

7. Presentatie van Philip Menco over Beleggen

Drs. P. Menco RBA, kortweg Philip Menco, is extern adviseur van de Beleggingscommissie van PNO Media. Hij is ook een begenadigd - en grappig - spreker. Maar je moet wel je hoofd erbij houden als hij praat, want dat doet hij rap, en met kwinkslagen ertussendoor.

Aangezien op alle ledenvergaderingen wel vragen worden gesteld over beleggen in het algemeen en bij PNO Media in het bijzonder, vindt het bestuur het een buitenkansje u deze spreker te mogen presenteren.

8. Korte presentatie over PNO Zorg door Daan Heijting, (voormalig) voorzitter, die speciaal komt om uw vragen over de opheffing van de vereniging PNO Zorg te beantwoorden.

9. Sluiting

Denkt u er alstublieft over om uw parkeertijd goed in de gaten te houden.

*Na afloop
ontmoeten wij
elkaar bij een
hapje en een
drankje.*

Routebeschrijving

Vanuit Hilversum en Laren komt u via de Torenlaan het centrum van Blaricum binnen. Bij de binnenkomst van het centrum van Blaricum ziet u links een kerkje met daarvoor een groot grasveld. Hierop kunt u uw auto parkeren. De Blaercom is ca. 300 meter verder in de Schoolstraat aan de rechterzijde van de Torenlaan. Elders in Blaricum gelden parkeerbepalingen. Per openbaar vervoer vanaf station Hilversum of busstation Huizen met lijn 108 (halfuursdienst vanaf Hilversum .27 en .59 uur). Halte Blaricum dorp. www.blaercom.nl

‘Kijk naar wat re

Eind dit jaar neemt Piet Keizer afscheid als Ombudsman Pensioenen, een functie die hij vijftien jaar heeft bekleed. De Ombudsman Pensioenen bestaat al sinds 1995 en is door de pensioen-sector opgericht als een onafhankelijke instelling die klachten en geschillen behandelt over de uitvoering van pensioenreglementen. Een gesprek met Piet Keizer die vindt dat zijn opvolger ruimere bevoegdheden moet krijgen.

door Joke Licher Foto's Anneke Kappetijn

“De ombudsman behandelt klachten over de uitvoering van pensioenreglementen, niet over de inhoud ervan”, zegt Piet Keizer ter verduidelijking van zijn werkkerrein. “Over de inhoud hebben de sociale partners aan de onderhandelingstafel afspraken gemaakt. Voor klachten daarover moeten mensen bij hen zijn.”

U kunt wel bij de ombudsman terecht als u bijvoorbeeld denkt dat er fouten zijn gemaakt bij de berekening van uw pensioen. Of bij een conflict over de uitvoering van de aanspraken van een ex-partner. U moet eerst naar de klachtencommissie van pensioenfonds of pensioenuitvoerder zelf. Leidt dat niet tot een bevredigende oplossing, dan kan de ombudsman worden ingeschakeld.

“De interne klachtencommissie móét mensen daarop wijzen”, zegt Keizer. Of dat ook altijd gebeurt? “Ik heb geen aanwijzingen dat het niet zo is. Maar het kan soms wel wat prominenter.”

Al voordat hij ombudsman werd, was de

edelijk en billijk is'

pensioenwereld bekend terrein voor Keizer. Hij was jarenlang, eerst als secretaris en later als bestuurslid, verbonden aan de toenmalige Pensioen- & Verzekeringskamer die toezicht hield op verzekeringen en pensioenfondsen.

Duizenden klachten

Sinds 1995 heeft de ombudsman vele duizenden klachten behandeld; gemiddeld zo'n 500 per jaar. Hij probeert eerst via bemiddeling een oplossing te vinden voor geschillen. Lukt dat niet, dan kan hij een advies uitbrengen. Hoewel dat niet-bindend is, wordt het doorgaans wel opgevolgd. In de pensioenwereld heeft de Ombudsman Pensioenen gezag opgebouwd maar bij het grote publiek is hij niet zo bekend. Dat is volgens Keizer voor een deel te verklaren door een gebrek aan aandacht in de media.

"We publiceren al onze uitspraken en jaarverslagen maar noemen nooit namen van klagers of van betrokken pensioenfondsen of -uitvoerders. Dat past niet bij de bemiddelende rol. Voor de pers maakt het dat minder interessant. Die wil kunnen zeggen: pensioenfonds X gaat in de fout. Ik word wel eens benaderd door consumentenprogramma's als Kassa! en Radar om mijn mening te geven over een pensioenklacht waar zij aandacht aan besteden. Ik zou dat wel willen maar ik kan niet ingaan op specifieke klachten en kan alleen in algemene termen iets zeggen."

Ruimere bevoegdheden

Waarschijnlijk kan zijn opvolger straks wel frank en vrij naar buiten treden. "Ik heb voor-

stellen gedaan voor een stevigere positie van de ombudsman", zegt Keizer. "Ik vind dat mijn opvolger man en paard moet kunnen noemen als een fonds of uitvoerder de fout in is gegaan. Hij moet ook een bredere onderzoeksbevoegdheid krijgen. En ik vind dat fondsen adviezen van de ombudsman alleen naast zich neer mogen leggen als zij daarvoor zwaarwegende argumenten hebben."

Tot zijn vreugde ziet het er naar uit dat de pensioensector de voorstellen in grote lijnen overneemt. Zij versterken volgens Keizer de positie van de individuele deelnemer en kunnen bijdragen aan het herstel van vertrouwen

'Pensioenfondsen scoren nog slechter dan banken. Als ombudsman vind ik dat enorm jammer'

in pensioenfondsen dat de afgelopen jaren een behoorlijke knauw heeft gekregen. Als ombudsman behandelt Keizer individuele klachten

en natuurlijk komen dan ook zaken naar boven die vaker voorkomen, zoals problemen bij de premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Vroeger moesten werknemers binnen een jaar nadat ze arbeidsongeschikt waren geworden zelf om die premievrije voortzetting vragen. Maar velen wisten dat niet en kwamen er vaak pas bij het ingaan van het pensioen achter dat ze niets meer hadden opgebouwd sinds zij arbeidsongeschikt waren. "Ik heb in dit soort zaken altijd geprobeerd om in individuele gevallen te bemiddelen én met algemene aanbevelingen te komen".

Onderzoek

Piet Keizer had graag de bevoegdheid gehad zelf onderzoeken te entameren. “De ombudsman heeft maar beperkt zicht op de interne klachtenafhandeling bij pensioenfondsen en -uitvoerders. Daar had ik wel eens in willen duiken. Er is een heel palet aan klachtencommissies. Soms is er een externe klachtencommissie; soms zit een klein deel van het bestuur in de klachtencommissie die moet oordelen over zaken die onder het bestuur vallen. Dan kan je twijfelen aan de objectiviteit. Ik ben voor meer uniformiteit, voor meer onafhankelijkheid.” Sommige fondsen werpen een hoge drempel op om een klacht in te dienen, heeft Keizer gemerkt. Een voorbeeld: “Hoewel de ombudsman er eigenlijk niet is voor werkgevers, heb ik eens een klacht van een kleine werkgever behandeld. Die was naar de interne klachtencommissie van een pensioenfonds gestapt. Maar daar was de regel dat de commissie pas werd samengesteld nadat een klacht was ingediend. Pas dan werden externe deskundigen benaderd en die moesten worden betaald. Van de werkgever werd daarom een voorschot verlangd van 16.000 euro. Hij zou het geld terugkrijgen als hij in het gelijk werd gesteld. En let wel: het ging om een geschil van 5000 euro.”

Wantrouwen

Keizer heeft sinds zijn aantreden als ombudsman het vertrouwen in de pensioensector zien afbrokkelen. “Vroeger was dat vertrouwen groot en zeiden mensen: ‘Hoe het precies zit, weet ik niet, maar mijn pensioen is goed geregeld.’ Zij gingen uit van 70% van het laatstverdiende salaris; in werkelijkheid ontving door allerlei omstandigheden – scheiding, parttime werk etcetera - nog geen 40% dat percentage. Nu, met alle negatieve publiciteit over

Kleine fondsen en uitvoerders maken steeds meer plaats voor grote uitvoeringsfabrieken

pensioenfondsen die last hebben van de lage rente, is het vertrouwen omgeslagen in wantrouwen en is de houding vaak negatief. Pensioenfondsen scoren nog slechter dan banken. Als ombudsman vind ik dat enorm jammer.”

Keizer vindt dat pensioenfondsen hun best moeten doen dat vertrouwen weer op te krik-

ken. “Dan moet je twee dingen doen: goed communiceren wat mensen krijgen én minder vaak een voorbehoud maken bij cijfers en bedragen die pensioenfondsen

in overzichten en brieven noemen. Met het uniform pensioenoverzicht is in de communicatie al een goede stap gezet. Maar deelnemers moeten wel kunnen vertrouwen op bedragen die bij herhaling in het vooruitzicht worden gesteld. Dus niet voortdurend een ‘disclaimer’ opnemen.”

Mooie taak

Bij een goede communicatie ziet Keizer ook een mooie taak weggelegd voor zijn opvolger. Door meer naar buiten te treden en pensioenfondsen die ergens een steekje laten vallen met naam en toenaam te noemen, kan hij laten zien dat de sector klachten serieus neemt en werkt aan verbetering.

Keizer signaleert dat de afgelopen jaren kleine fondsen en uitvoerders steeds meer plaats hebben gemaakt voor grote uitvoeringsfabrieken. “De afstand tot de deelnemer is daarmee gegroeid en de neiging alles te juridiseren is toegenomen.” Daardoor dreigt bij het afwegen van de belangen de balans te vaak door te slaan in het nadeel van de individuele deelnemer. Zijn advies luidt dan ook: kijk bij de behandeling van klachten niet naar de letter, maar naar de geest van de reglementen; kijk naar wat redelijk en billijk is.

Hoe koud gaat het nog worden?

Het is alweer najaar, we gaan weer op weg naar de winter en zijn benieuwd wat het wordt. De KNMI-geschiedenis leert ons dat er na een warme zomer doorgaans een strenge winter volgt. Nu hebben we een erg warme, zelfs hete zomer achter ons liggen, de warmste ooit in ons land gemeten. Het is daarom niet

te hopen dat wij nu ook zo'n extreme winter tegemoet gaan. Afwachten maar. Het kan ons hoe dan ook misschien 'beloofd' worden dat het mee zal vallen, maar dat houdt heden ten dage niet veel meer in.

Want nu wij als ouderen ook aan onze nadagen van het leven begonnen zijn, is het ook maar afwachten wat we van ons pensioen kunnen, mogen verwachten. Ooit is ons een goed pensioen beloofd toen voor ons de nazomer aanbrak. Een waardevast pensioen. Dat was ons 'beloofd'. Nou nee dus. Niks waardevast. Er staat geschreven dat een pensioen waardevast is 'als de ontvanger daarvan dezelfde hoeveelheid goederen kan blijven kopen, dus als het nominale bedrag wordt geïndexeerd met de inflatie (prijstijgingen)'. Het is achteraf nog wel enigszins begrijpelijk, dat het waardevast haperde tijdens de crisis na 2008.

Maar... nu de economie in ons land en in Europa weer aantrekt en er in alle geledingen van onze maatschappij weer aardige loonstijgingen zijn te constateren, blijven wij gepensioneerd, laten we het toepasselijk zeggen 'in de kou staan'. Hóe koud het nog zal worden, is de vraag. We worden steeds maar weer gewaarschuwd dat er van indexeren nog steeds geen sprake kan zijn, eerder van een mogelijk afstempelen. O nee, dat woord mogen we niet meer gebruiken, het moet eufemistisch 'korten' genoemd worden. Indexeren kan pas als we een dekingsgraad van boven de 114% halen. We zijn, ook door de meevallende resultaten op het gebied van beleggingen, weliswaar een klein stukje dichterbij de 114 dan bij de ondergrens van

100, maar we worden desondanks gewaarschuwd dat het zomaar weer 'verkeerd' kan gaan.

Nu is het onze taak binnen het Verantwoordingsorgaan (VO) om u op de hoogte te houden van de resultaten van het beleid de komende tijd. Niet alleen jullie, de gepensioneerd via dit glorieuze blad, maar ook de andere 'achterbannen'; de actieven én de slapers.

Misschien is het goed om het begrip 'slapers' (nog) een keer uit te leggen. Een slaper is een gewezen deelnemer, die na beëindiging van het werk bij bijvoorbeeld de omroep premievrije aanspraken heeft op zijn/haar pensioen. Slapers hoeven dus geen premie meer te betalen. Hun pensioenaanspraken 'slapen' bij PNO, daarom worden deze ex-werknemers ook wel slapers genoemd. Binnen het VO zijn er twee slapers zeer actief, want het gaat ook om hun geld tenslotte.

Goed, de communicatie met de achterban gaat het VO proberen goed aan te pakken. We 'mogen' van 'Het Bestuur' via de website van PNO Media laten zien waar we mee bezig zijn. Het moet dan wel goed gebeuren. De eindredactie van de berichten moet dan wel bij het bestuursbureau liggen. Maar of de berichten die Klaas Samplonius en ondergetekende in het VGOMedia magazine schrijven daar nu ook onder gaan vallen, daar ben ik benieuwd naar. Hoe dan ook, wij blijven met jullie communiceren.

O, ja ik wil nog even terugkomen op wat Klaas in het vorige magazine heeft geschreven, namelijk dat wij als 'omroep-pensioenfonds' gezien de 'persvrijheid' van de heer Erdogan in Turkije niet meer zouden moeten beleggen. Dat is geen verantwoord beleggen waar PNO Media zich zo op voorstaat. Dat gaan we zeker ook zonder eindreactie weer binnen het fonds aan de orde stellen. Wij houden jullie op de hoogte.

Henk van der Horst

Op rijles met de *sc**o*tmobiel

Op de stoep, op het fietspad, op de rijbaan, in de supermarkt: overal kom je de scootmobiel tegen. Hij kan een uitkomst zijn als je niet meer zo goed ter been bent. Een rijbewijs is niet nodig, je kan er zo mee op pad. In theorie dan, want in de praktijk valt dat nog al eens tegen. Daarom, en omwille van de verkeersveiligheid, geeft Veilig Verkeer Nederland regelmatig scootmobieltrainingen.

door Joke Licher Foto's Anneke Kappetijn

Rini Wagemans uit Den Haag heeft al ruim een half jaar een scootmobiel. Tot nu toe is zij er nog maar drie keer mee weggeweest, vertelt zij tijdens een scootmobieltraining in Den Haag. Ze durft niet goed. En dat is jammer want ze heeft hem niet voor niets. Bovendien is het zonde van het geld als de scootmobiel niet wordt gebruikt

“Mijn man heeft er ook een. Die rijdt er zo op weg, maar hij rijdt ook nog auto.

Ik vind het eng. Ik

ben een keer gaan oefenen op een zondag in het park. Moet je nooit doen; zeker niet als het mooi weer is. Overal kinderen. Ik was doodsbenauwd dat ik er een zou aanrijden.” Zij hoopt door de cursus haar angst te overwinnen.

Johanna Molenaar (86) zou de scootmobiel die zij drie maanden geleden heeft aangeschaft, het liefst teruggeven. Eén keer is zij er tot nu toe op weggeweest. Voor haar is de lift in de flat waar zij woont een onoverkomelijke horde.

Het begint al met op het liftknopje drukken. Een hele toer. En als de lift dan komt, lukt het haar niet haar voertuig naar binnen te rijden voordat de deur dicht gaat. “Voor deze cursus heeft iemand me opgehaald en me met de lift geholpen”, vertelt zij. “Anders had ik niet kunnen komen.”

Zij krijgt onmiddellijk advies van medecursisten. “Bel de liftfabrikant en vraag of hij de deuren wat minder snel dicht laat gaan. Dat doen ze hoor!”

‘Iemand kwam hem brengen en zei: U vindt het wel hè’

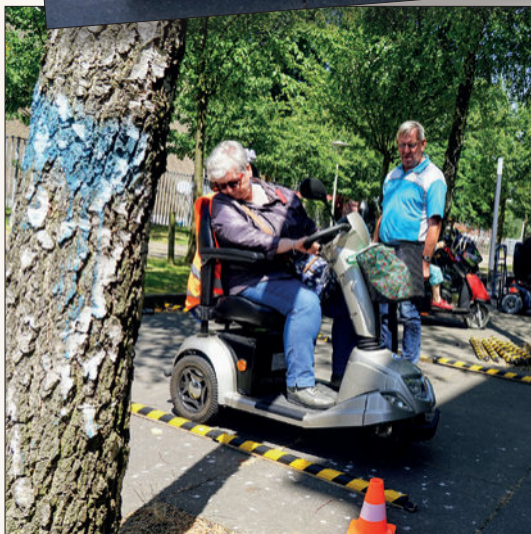
Rini Wagemans en Johanna Molenaar hebben nauwelijks instructie gehad toen zij hun scootmobiel kregen. “Iemand kwam hem brengen en zei: U vindt het wel hè”, zegt Rini Wagemans. Johanna Molenaar werd nog wel uitgelegd hoe zij gas moest geven, moest remmen en hem in voor- en achteruit zetten. “Maar dat ging zo snel...”

Alleen al hierom vindt Veilig Verkeer Nederland dat iedere scootmobielers een individuele basis-training moet krijgen zodra

hij de scootmobiel ontvangt. Daarnaast moet hij de mogelijkheid krijgen zo nodig later een opfriscursus te volgen, wanneer hij weet waar hij tegenaan loopt en waar hij moeite mee heeft.

Ongevallen

Ook omwille van de verkeersveiligheid zou een verplichte basiscursus goed zijn want er gebeuren veel ongelukken met scootmobielen. Een deel daarvan had wellicht voorkomen kunnen worden als gebruikers beter voorbereid op weg waren gegaan. Want de ongelukken gebeuren vaak door bedieningsfouten of doordat de scootmobielers omvallen met voertuig en al. In 2015 belandden volgens cijfers van het ministerie van Volksgezondheid 2700 mensen op de afdeling spoedeisende hulp van een ziekenhuis na een ongeval waarbij een scootmobiel was betrokken. Van hen moesten er 800 worden opgenomen in het ziekenhuis. In één op de vijf gevallen was een kantelende scootmobiel de oorzaak van het ongeval; in 14% van de gevallen een bedieningsfout. Een verplichte basiscursus kan helpen dat percentage terug te dringen.

Voor het invoeren van een verplicht certificaat voelt Veilig Verkeer Nederland niet. De scootmobiel is een gehandicaptenuoertuig, bestemd voor mensen die niet ver (meer) kunnen lopen. Een verplicht certificaat zou ertoe kunnen leiden dat zij niet meer aan het verkeer kunnen deelnemen.

Gashendel los

“Waar veel mensen echt problemen mee hebben, is remmen”, zegt Linda de Jong van de werkgroep senioren van district Zuid-Holland van Veilig Verkeer Nederland. “Een scootmobiel heeft geen aparte rem. Je remt door de gashendel los te laten. Als mensen schrikken, hebben ze vaak de neiging juist te gaan knijpen. Dan schiet je dus weg in plaats van dat je stopt. We hebben dat al vaak aangekaart bij de fabrikanten.” Aan de andere kant, erkent

zij, is het goed dat de scootmobiel remt als je alles loslaat, dat hij niet doorrijdt als je valt.

Linda de Jong coördineert als vrijwilliger de scootmobieltrainingen van Veilig Verkeer Nederland in Zuid-Holland.

Per jaar worden in Zuid-Holland ongeveer 15 cursussen gegeven. Mensen komen in principe met hun eigen scootmobiel want het is ook de bedoeling dat zij daarmee vertrouwd raken. Per cursus is er plaats voor maximaal 30 deelnemers. Grotere groepen valt niet meer te behappen want het is behoorlijk arbeidsintensief en het wordt allemaal gedaan door vrijwilligers. "We streven ernaar mensen bij het praktijkgedeelte één-op-één begeleiding te geven. Je hebt dus een grote groep vrijwilligers nodig."

Theorie

De kennis van verkeersregels blijkt bij veel ouderen wat weggezakt. Voor de meesten is het lang geleden dat zij een theorieboek hebben ingekeken. En sindsdien is er vaak wel het een en ander veranderd. Daarom begint de cursusdag met het opfrissen van de kennis van voorrangregels, verkeersborden enzovoort. De 87-jarige meneer Jansen

‘Waar veel mensen echt problemen mee hebben, is remmen’

bedieningspaneel van de scootmobiel wordt besproken met onder andere de ‘versnellingsknop’ die gaat van schildpad (laagste stand) tot haas. En weetjes als: hoe kan je het beste een

steoprاند nemen. Na de gezamenlijke lunch is het tijd voor de praktijk: een ritje door de wijk en een behendigheidsparcours: achteruit rijden, korte bochtjes draaien,

slalommen om pylonnetjes. Ook een remproef staat op het programma: zo hard mogelijk aan komen rijden en dan stoppen.

Voor de rit door de wijk krijgt iedereen een begeleider mee op de fiets. Die geeft aanwij-

reed tot voor kort nog auto. "Maar ik heb er zeker wat van opgestoken", zegt hij. Autorijden mag hij niet meer en sinds anderhalve maand heeft hij een scootmobiel. "Fantastisch!" vindt hij het. "Hartstikke fijn. Maar het is echt anders, echt even wennen." Daarom bouwt hij het langzaam op en heeft hij tot nu toe rondom zijn huis geoefend. En nu dan op cursus.

Speciale aandacht is er bij het theoriegedeelte voor de regels die voor de scootmobiel gelden. Mag je zelf weten of je op de stoep of op het fietspad rijdt? Hoe hard mag je op de stoep? En op het fietspad of de rijbaan? Ook het

zingen, complimentjes én kijkt hoe de scootmobiel er zich in het verkeer gedraagt. Als zij weer terug zijn, neemt de vrijwilliger de tijd om met de cursist na te praten en advies te geven. Wat ging goed, wat was lastig, wat kan beter, waar moet je op letten?

Scootmobiel-check

Op de cursusdag kan iedereen zijn scootmobiel laten nakijken door een monteur. Hij brengt banden op spanning en draait hier en daar schroefjes aan. Hij beantwoordt vragen, legt uit hoe dingen werken, geeft adviezen. “Hebt

uw wel eens om een voetpedaal gevraagd?” vraagt hij aan een deelnemer die moeite heeft de achteruit met de hand te bedienen. “Die bestaan hoor!” Voor Rini Wagemans heeft hij een vervelende mededeling: de voorvork moet zo snel mogelijk vervangen. Zij durft nu niet meer mee te doen aan de rit door de wijk. Een hele teleurstelling.

En mevrouw Molenaar? Zij wordt doorverwezen naar een ergotherapeut die haar kan helpen haar problemen met de lift op te lossen. Want dat kan het beste bij haar thuis, bij die lastige lift.

Verkeersregels in een notendop

U mag met een scootmobiel rijden op de stoep, het (brom)fietspad en de rijbaan.

Als die allemaal aanwezig zijn, mag u zelf bepalen welke u neemt, waarbij het fietspad of het trottoir de voorkeur heeft. U mag geen gebruik maken van autowegen en autosnelwegen.

U moet zich houden aan de verkeersregels van de weg waarop u met uw scootmobiel rijdt. Rijdt u op de stoep, dan gelden dus de regels voor voetgangers. Rijdt u op het fietspad dan dus die voor fietsers.

Snelheid: op de stoep max 6 km; op (brom)fietspad binnen de bebouwde kom 30 en buiten de bebouwde kom 45. Op de rijbaan 45

Ook op cursus?

De trainingen worden georganiseerd in samenwerking met een gemeente of een ouderenorganisatie. Ze duren een dag en bestaan altijd uit theorie én praktijk. Voor de deelnemers zijn er meestal geen kosten aan verbonden. De cursussen worden gegeven door vrijwilligers van Veilig Verkeer Nederland en worden door de overheid gesubsidieerd.

vn.nl/opfriscursus-scootmobiel

Scootmobiel aanschaffen?

Er zijn scootmobielen in soorten en maten. Scootmobielen met drie wielen, met vier wielen en met vijf wielen. De vierwielers zijn stabielier dan die met drie wielen. Maar scootmobielen met drie wielen hebben een kleinere draaicirkel, zijn wendbaarder.

U kunt zelf een scootmobiel aanschaffen, maar als u aan alle voorwaarden voldoet, kunt u hem ook via de gemeente (wet WMO) krijgen/huren. De voorwaarden kunnen per gemeente verschillen. Zie ook: www.ouderewegwijs.nl/blijf-veilig-mobiel-scootmobiel/

PETER MEIJERS EN LIDY DINGERDIS, VAN OMROEPPROFESSOR NAAR ZENDAMATEUR

Een kabeltje van dertig jaar

Een kabeltje. Meer was er niet nodig om een omroepuwtelk tot stand te brengen. Hij zocht het. Zij had het. "Als je dat kabeltje nou eens komt brengen dan ga ik voor je koken", beloofde hij. Inmiddels zijn ze bijna dertig jaar getrouwd: Peter Meijers (73) en Lidy Dingerdis (65).

door Govert van Brakel

Fotograaf Louis van Hattem en ik treffen het gastvrije echtpaar in Zwolle waar Lidy en Peter vorig jaar zijn neergestreden na een, zoals ze het zelf omschrijven, 'wat lang uitgevalen vakantie' in Orlando in de Verenigde Staten. Met tussenpozen zijn ze een jaar of vijftien weg geweest.

Peter zette in 2003 'met een mooie regeling' een zelfgekozen streep onder zijn journalistieke loopbaan bij de omroep, die hem als verslaggever bij TROS-Aktua Radio en het NOS-Journaal had geleid naar de functie van hoofdredacteur van de actualiteitenrubriek 2Vandaag. Tussendoor maakte hij nog een uitstapje naar het bedrijfsleven.

Lidy's maatschappelijke leven speelde zich af achter de schermen in de radiostudio. Aan tal van NOS- en NTR-programma's leverde zij als eindredacteur, regisseur of producer haar bijdrage. Programma's die, hoewel ze al jaren van de zender zijn verdwenen, nog steeds een magische klank hebben: Hobbyscoop bijvoorbeeld, Zoeklicht op Nederland. Of De Sandwich, het nog steeds bestaande muziekprogramma op de zondagmorgen met presenter Jacques Klöters.

Tegelijk met Peter nam ook Lidy in 2003 afscheid van het omroepelven. Haar dagelijkse betrokkenheid bij de programma's was overigens al tot een minimum gereduceerd. De meeste werktijd werd opgeslokt door het voorzitterschap van de Ondernemingsraad van de NPS (nu NTR).

Garen op een stokje

Terugkijkend constateert Peter dat zijn werk hem verrijkt heeft.

"Ik heb gedaan wat ik wilde doen en ben geworden wie ik wilde zijn."

De droom om journalist te worden begon in zijn geboortestad Leiden. Het was 'de radio' die hem in het bijzonder aantrok. "Als

ik mijn familie mag geloven, stond ik als klein ventje al te praten tegen een klosje garen op een stokje.”

Spielerei die een logisch vervolg kreeg bij de afdeling Leiden van Minjon, de jeugdomroep van de AVRO die in de loop van zijn bestaan zo veel talenten heeft voortgebracht. “Joop Stokermans, Anne van Egmond, Edvard Niessing, Donald de Marcas, Bert Tiddens. We waren met een man of tien die de weg naar Hilversum hebben gevonden.”

Het toen jeugdig gezelschap heeft heel wat programma's gemaakt die vervolgens naar Hilversum werden opgestuurd. En dan was het afwachten. Halen ze de uitzending of niet? Peter: “Je was maar wat trots als je jezelf hoorde op de radio”.

De journalist in wording had ondertussen ook een grote belangstelling voor de technische kant van het werk. “Ik vond het erg leuk om items te monteren. Dat ging toen nog met twee bandrecorders.”

Dood en verderf

Het zijn vormende jaren in aanloop naar een journalistieke carrière in de grotemensenwereld, eerst bij de radio en later bij tv. Meestal gaat het dan om de keerzijde van de medaille, over de treurigheid in het bestaan. Het is niet elke dag feest met een luchtig onderwerp over de introductie van Teletekst, de nieuwste audio- en videosnufjes op de Firato of over de eerste Europacupbeker voor Ajax: “Meneer Cruijff, ik ben niet goed in sport, maar wil wél een goed gesprek met u voeren!”

Meijers rook de geur van dood en verderf in een vluchtelingenkamp op de grens van Thailand en Cambodja en zag de afdruk van een kinderlijkje en een dode hond op een camping in Spanje waar een tankwagen vol LPG uit de

‘Als ik mijn familie mag geloven, stond ik als klein ventje al te praten tegen een klosje garen op een stokje’

bocht was gevlogen en ontplofte.

In eigen land hapte hij in de hoofdstad meer traangas dan wie ook tijdens de kroningsrellen in 1980.

Tijdens de treinkapingen door Molukkers was hij getuige van een schijnexecutie. In het geopende deurportaal van de stilstaande trein verscheen een gijzelaar met een draad om

zijn nek. Er werd met wapens gezwaaid. Een macabere actie die zich kort daarop nog een keer herhaalde. Natuurlijk zet de verslaggever zijn recorder aan, vertelt hij wat hij ziet. Maar het laat hem

niet onberoerd. “Het heeft zijn weerslag”, zegt Peter.

Houston calling

In tegenstelling tot Peter kreeg Lidy de journalistiek thuis met de paplepel ingegoten. Vader Ben Dingerdis, in later jaren onder meer eindredacteur van Hobbyscoop, schakelde als hoofdredacteur van het Overijssels Dagblad z'n tienerdochter al snel in voor researchklusjes. Zoek eens artikelen op over grote gebeurtenis-

*Hobbyscoop:
Vader Ben Dingerdis -
eindredactie
Hans G. Jansen -
verslaggeving
Lidy Meijers- Dingerdis -
Productie/regie*

sen van tien jaar geleden, zo luidde de opdracht. Vandaag de dag is dat een kwestie van googelen, toen was het een langdurige zoek-

Peter interviewt minister-president Den Uyl tijdens een korte onderbreking van een debat in de Tweede Kamer. De blik op de Nagra om te zien of het opnameniveau goed is.

tocht in de grote papieren jaarboeken van kranten. Toch was de journalistiek niet het eerste wat bij haar opkwam als levensvervulling. Ze wilde Frans studeren. "Ik ben opgevoed vanuit de gedachte dat ik mijn beeld op de wereld moest verbreden. Door eigen ervaring en niet door wat je hoort en wat je ziet." Ze ging als au pair

naar Frankrijk en kreeg daar alle tijd om zich te bekwamen in de Franse taal. Terug in Zwolle ging ze aan de slag als informaticus bij de VVV, leerde een Amerikaanse militair kennen en vertrok naar de VS.

Ze kwam terecht in Lawton in de staat Oklahoma, niet zo gek ver van de Texaanse plaats Houston met zijn vluchtleidingscentrum van de NASA. Het was (en is) het hart van de ruimtevaartmissies. Het technisch-wetenschappelijk programma Hobbyscoop maakte dankbaar gebruik van haar aanwezigheid in deze omgeving. Geregeld deed Lidy verslag van de voortschrijdende ontwikkelingen in de bemande ruimtevaart.

Na terugkeer in Nederland kwam ze in dienst van de NOS en betrad ze als producer het terrein van haar vader Ben Dingerdis die de krant aan het eind van de jaren

zestig vaarwel had gezegd en sinds 1970 eindredacteur was van Zoeklicht Op Nederland, de radiopendant van het populaire tv-programma Van Gewest tot Gewest, en van Hobbyscoop. Ben Dingerdis overleed op Eerste Kerstdag in 1981 als gevolg van een ongeval op de weg Lelystad-Almere. Hij werd 56 jaar.

Motoragent

Het programma Hobbyscoop bracht Lidy aanvankelijk zakelijk en kort daarop privé in contact met Peter die op dat moment, eind jaren tachtig, bij het computerbedrijf IBM werkte als manager communicatie. Het waren de jaren waarin de pc zijn intrede deed in de samenleving. Hobbyscoop ging er niet aan voorbij. Integendeel. Er was volop aandacht voor de nieuwste ontwikkelingen. Programmamakers en luisteraars werkten mee aan oplossingen voor problemen.

Peter: "IBM en andere bedrijven hadden allemaal verschillende softwaresystemen. Slimme luisteraars van Hobbyscoop maakten een soort Esperanto voor computerprogramma's, een Basicode. Die computertaal kon je vastleggen op een bandje van een cassetterecorder die je vervolgens met een kabeltje verbond met de eigen computer. Zo installeerde je de software die je nodig had op de huiscomputer. Hobbyscoop liet die kabeltjes maken. Ik wilde er graag een hebben..."

Lidy: "En ik wilde het wil even langs brengen, maar het was zoeken naar Peters toenmalige huisadres in Blaricum. Ik kon het niet vinden. Toen heb ik een motoragent in de kraag gepikt en die heeft me geëscorteerd naar Peters woning."

Natuurlijk zet de verslaggever zijn recorder aan, vertelt hij wat hij ziet. Maar het laat hem niet onberoerd

Een virus dat Peter heeft overgebracht op zijn echtgenote. Met diploma en licentie op zak leggen ze contact met collega's in de hele wereld. Het zijn niet de minsten die zich in deze hobby hebben bekwaamd. Peter: "Koning Hoessein van Jordanië meldde zich ook in ons koor. Hij was een verwoed zendamateer die wij herkenden aan zijn call Juliet Yankee One.

Zendamateurs

Lidy en Peter zijn inmiddels al jaren weg uit 'Hilversum', maar dat wil niet zeggen dat ze niet meer te horen zijn. Ze zijn enthousiaste radio-zendamateurs.

Soms leverde de hobby een onderwerp op voor de uitzending. Ooit ving Peter een bericht op van het lichtschip Texel bij Den Helder - een veiligheidsbaken voor de scheepvaart - met als inhoud dat de bemanning zou worden weggesaneerd. Hun taken werden geautomatiseerd. Het was nieuws dat de uitzending haalde. Lidy heeft haar licentie in de VS gehaald. In nood maakt dat land dankbaar gebruik van de kennis en kunde van de zendamateurs. Dan wordt hun netwerk ingeschakeld. Lidy en Peter hebben het ondervonden. Peter: "Bij een orkaan bijvoorbeeld wordt een complete infrastructuur omver geblazen. Alle elektriciteit valt uit. Soms zitten mensen een week zonder stroom. Er is noodopvang geregeld in

middelbare scholen die speciaal zijn ingericht voor calamiteiten. Vele honderden mensen vluchten daar heen. Wij kunnen onder alle omstandigheden zenden en ontvangen en er met onze berichten aan de centrale post voor zorgen dat in hun dringende behoeften aan bijvoorbeeld medische bijstand wordt voorzien."

Omringd door ontvangers en telexen, begin jaren tachtig

Peter AI4KM en Lidy KJ4LMM actief als zendamateur tijdens de Tour de Cure, een wielervedactiviteit voor een goed doel met 1500 deelnemers. Indien nodig worden berichten doorgegeven aan de centraalpost.

Vuurwerkshow

Niet alleen bij rampen bewijzen de zendamateurs hun nut. Ook tijdens grote evenementen zijn ze actief. Lidy: "Op 4 juli, Onafhankelijkheidsdag in de VS, is er elk jaar in een voorstad van Orlando een grote vuurwerkshow. Enkele tientallen zendamateurs zijn dan op het terrein aanwezig. Ik liep daar met een oortje, een verborgen microfoon en een zender in mijn rugtas tussen de festivalgangers om onregelmatigheden te kunnen signaleren. Tijdens zo'n evenement gebeurt er van alles. Kinderen raken ouders kwijt, er wordt gehandeld in drugs, soms is er zelfs een schietpartij. Je signaleert het en geeft het door aan de coördinator, aan Peter in dit geval. Hij zorgde er dan voor dat er werd opgetreden door de bevoegde instanties."

Tijdens een bezoek aan het CNN- hoofdkwartier in het Amerikaanse Atlanta een ontmoeting met een kartonnen Wolf Blitzer, een van de top presentatoren van CNN.

Lidy KJ4LMM-(callsign) deelt de locaties in waar zendamateurs langs de route staan tijdens een 5K run in Altamonte Springs.

Bij vertrek wijzen Peter en Lidy nog even op de fraaie camper op de oprit bij hun huis. Hij staat weer klaar voor vertrek. Het echtpaar trekt er geregeld op uit. Reizen behoort tot de geneugten van het vrije leven. Geen roosters meer, geen schema's. Soms zelfs geen vastomlijnd reisplan. Lidy: "Op de IJsselbrug maken we de keuze: gaan we links- of rechtsaf."

Voor pensionado's geen vergoeding van ziekteko

Voor RNW-personeel op M kortegolfuitzendingen sle

door Willem Nijeboer

Radio Nederland Wereldomroep (RNW) is in 2012 gestopt met uitzendingen op de kort golf. Maar het zendstation op Madagaskar zendt meer uren radio uit dan voorheen. Nog wel, want de toekomst is zeer onzeker. Het in aantal gehalveerde personeel, dat deels profiteerde van de Nederlandse regelingen, probeert door innovatie economisch te overleven.

Rocus de Jooode en
Flore Ravelojaona

Het team van het zendstation op Madagaskar met Rocus de Jooode (tweede van rechts) en directeur Flore Ravelojaona van Mglob (vierde van rechts).

sten meer

Madagaskar is stoppen recht uitgepakt

Ten tijde van de Wereldomroep werkten bij het zendstation op Madagaskar een kleine vijftig mensen. Nu zijn nog twintig mensen in dienst van Mglob, het commerciële bedrijf dat de activiteiten van de Wereldomroep op Madagaskar heeft voortgezet. Negen zijn geoutsourcet, maar werkzaam op het zenderpark. Zijn in dienst getreden van bijvoorbeeld een bewakingsbedrijf. Voor de personeelsleden die moesten afvloeien, was er geen WW in dit op vijf na armste land van de wereld. Zij begonnen voor zichzelf of gingen met pensioen.

Salaris lager

Wie kon blijven, kreeg van Mglob de helft van het salaris dat hij (of zij) als RNW'er verdiende. Het personeel van het zendstation op Madagaskar kreeg een ontslaguitkering volgens de zelfde formule als de 'Hilversummers'. Maar hun salaris was wel veel lager. Tijdens het laatste RNW-jaar mochten ze - net als de Hilversumse personeelsleden - op kosten van hun werkgever cursussen volgen, ook in het buitenland.

Alle lokale personeelsleden konden met het geld van hun afvloeiingsregeling wel aandelen Mglob kopen. Eén 'Hilversummer' kon dat ook: Rocus de Joode, voorheen medewerker van de afdeling Programma Distributie van RNW. "Ik heb geholpen Mglob op te richten en werd uitgenodigd", zegt hij bijna verontschuldigend. Lang niet iedere RNW'er op Madagaskar durfde te investeren in Mglob. De toekomst van kortegolfradio zag er toen al niet aantrekkelijk uit.

Pensioenspaarpot

Een pensioenregeling zoals het personeel in Hilversum had, is er voor het personeel op Madagaskar nooit geweest. De Wereldomroep stortte geld in een 'spaarpot' die pensioenfonds PNO Media beheerde. Uit die pot kunnen gepensioneerden maandelijks een bedrag opnemen totdat het geld op is. Als ze daarna nog leven, zijn ze aangewezen op een zeer karige Malagassische uitkering.

Ze konden er op hun ontslagdatum ook voor kiezen het hele bedrag ineens op te nemen. Omdat de levensverwachting op Madagaskar veel lager is dan in Nederland, kozen de meesten voor die optie. Als bij overlijden de spaarpot nog niet leeg is, gaat namelijk de rest voor de familie verloren.

Ziektekosten

Malagassische personeelsleden en gepensioneerden van Radio Nederland Wereldomroep konden tot 2012 hun ziektekosten in Nederland bij RNW declareren, niet bij PNO Zorg. De Wereldomroep betaalde de (lage) rekeningen uit eigen budget. Toen de kortegolfuitzendingen stopten, heeft Mglob een bedrag gekregen om die vergoedingen van ziektekosten voor de gepensioneerden voort te zetten. Maar bijna zes jaar later is die pot leeg.

Ondanks de veel slechtere pensioenregeling voelde niemand zich tekort gedaan, vertelt voormalig deputy manager en huidig directeur van Mglob Flore Ravelojaona. "Niemand op Madagaskar die in dienst was van een buitenlands bedrijf kon deelnemen aan het pensioenfonds van zijn werkgever. En de waarde van de gulden, later de euro, was veel vaster dan van onze eigen valuta. De inflatie op Madagaskar was steeds heel hoog."

'Every second counts'

Ten tijde van de Wereldomroep 'kon alles', zoals informeel aandeelhouder De Joode het uitdrukt. Ook het uitvallen van uitzendingen. "Er was geen commercieel gevoel. Nu moeten we er contractueel aan voldoen dat we 99,5 procent van de zendtijd daadwerkelijk in de lucht zijn voor de klant. Sommige klanten eisen een availability van 99,7 procent. Nu zeggen we dus tegen de technici 'every second counts'.

Intussen zijn bijna zes jaar voorbij. "Het eerste jaar was overleven, want de elektriciteitsprijs ging prompt omhoog," vertelt Ravelojaona. "De energiemaatschappij wilde geld zien. Het tweede jaar ging beter. We konden investeren in dure reserveonderdelen voor de zenders. Eén zendbuis bijvoorbeeld kost 165.000. In het derde jaar produceerde Mglob twee maal zo veel zenduren als destijds voor RNW." De live programma's die Mglob uitzendt, komen binnen via satelliet, de 'ingeblikte' in de vorm van een MP3-bestand via het internet.

Korte golf verdwijnt

Directeur Ravelojaona en frequentiemanager De Joode verwachten dat Mglob het over een jaar of drie heel moeilijk gaat krijgen. "Dan zullen de westerse omroepen die nu via Madagaskar uitzenden waarschijnlijk net als de Wereldomroep besluiten te stoppen. De belangstelling voor zenden richting Zuidoost Azië neemt nu al af", vertelt De Joode. Om die reden heeft directeur Ravelojaona besloten te innoveren om het personeel aan het werk te kunnen houden. "We hebben een afdeling automatisering gestart, waar we jongeren die ICT hebben gestudeerd voor hebben aangetrokken," zegt ze. "Ze hebben een aantal van onze werkprocessen geautomatiseerd waardoor we onze beschikbaarheid van 99,7 procent hebben kunnen bereiken."

Aandeelhouders overtuigen

Automatisering is nog niet ontwikkeld op Madagaskar. Ravelojaona: "Er zijn wel bedrijven die software ontwikkelen en andere bedrijven die apparatuur installeren. Wij kunnen dat dankzij trainingen van het

personeel beide, hopen we. De business case daarvoor moeten we nog ontwikkelen, maar er zijn voldoende bedrijven

op Madagaskar die hun werk willen automatiseren. We verwachten dat we speciaal op deze bedrijven toegesneden software kunnen ontwikkelen. Zulke software is in het buitenland te krijgen, maar dat is heel duur. We kunnen dat goedkoper ontwikkelen vanwege de lage salarissen hier. Maar we moeten onze oud-collega's die aandeelhouders van ons bedrijf zijn er nog van overtuigen dat we deze kant op moeten."

Politiek instabiel

"Voor onze mensen is dit de tweede grote verandering nadat we eerst een commercieel bedrijf zijn geworden", zegt Ravelojaona. "De eerste uitdaging hebben we overwonnen dus we hebben vertrouwen dat het met de tweede ook goed zal gaan. Ons eerste doel is werkgelegenheid in stand houden. Daarna komt winst maken. Wat betreft de toekomst van het zenderpark maakt de instabiele politieke situatie op het eiland Madagaskar het bedrijf Mglob het meest kwetsbaar. Er zijn dit jaar verkiezingen in november. Het is daarna afwachten of de belasting dan wel de elektriciteitsprijs sterk stijgt of niet. De economie van Madagaskar is slecht. Weinig buitenlandse bedrijven durven te investeren vanwege de politieke instabiliteit."

Dit is het tweede en laatste deel van het verhaal over Mglob, dat het voormalige zendstation van Radio Nederland Wereldomroep (RNW) exploiteert sinds RNW haar kortegolfuitzendingen staakte. Het eerste deel verscheen in het vorige nummer van dit blad.

Dankbetuigingen

Hartelijk dank PNO en VGOMedia voor de felicitaties bij ons gouden huwelijk, vergezeld van een prachtig boeket resp. cadeaubon. We stelden het zeer op prijs.

Hans en Els van Os, Hilversum

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia hartelijk bedanken voor de prachtige bloemen en de cadeaubon ter gelegenheid van ons 55-jarig huwelijk.

Joke en Peter Hogendonk, IJsselstein

Mijn hartelijke dank voor uw felicitaties ter gelegenheid van mijn tachtigste verjaardag. Ook de ingesloten cadeaubon wordt zeer gewaardeerd. Die komt van pas in de boekwinkel.

Ina Kerkhof, Hilversum

Hartelijk dank voor de mooie bos bloemen en de cadeaubon die ik kreeg voor mijn 80e verjaardag. Wij hebben er van genoten.

Ole en Anneke ter Kuile, Vierhouten

Hartelijk bedankt voor de mooie geste die ik mocht ontvangen voor mijn 80e verjaardag.

Aalt de Vries, Zwartemeer

Hartelijk dank voor de felicitatie.

Douwe van Dam, Vlissingen

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia hartelijk bedanken, ook namens mijn vrouw, voor de prachtige bloemen en de VVV-bon die ik op mijn 80e verjaardag mocht ontvangen.

Co van Breemen, Soest

Graag wil ik u heel hartelijk bedanken voor het cadeau op mijn 75e verjaardag. Het was een grote verrassing.

Angelique de Haas, Ermelo

Er is veel veranderd de laatste jaren. Zo verdween het heerlijke blad Spreek'buis waarin je kon lezen wat je collega's in Hilversum te koop aanboden en waarin gepensioneerden steevast hun dank voor de 'mooie bloemenhulde' voor hun 75e verjaardag uitspraken. Maar zie, het blad moge verdwenen zijn, de bloemenhulde van het PNO en de bon van VGOMedia is gebleven. Terwijl ik mijn 75e verjaardag in Antwerpen aan het vieren was, meldde mijn bovenbuurvrouw dat er een 'ruiker met een brief' in ons portiek was bezorgd. Bij thuiskomst de dag daarop bleek dit bovengenoemde verrassing te zijn. Wat heerlijk dat toch niet alles verandert!

Marijke Rawie, Antwerpen

Heel hartelijk dank voor het mooie boeket bloemen en de cadeaubon die ik heb ontvangen naar aanleiding van mijn verjaardag. 75 jaar alweer.

Gert van Drimmelen, Amsterdam

De leeftijd van 80 halen is een mijlpaal en je boft als je dit haalt. Ik wil u en PNO hartelijk danken voor de prachtige bloemen en de VVV-bon, die zeker een bestemming zal vinden!

Joke Lokkerbol, Hilversum

Ook ik werd op mijn tachtigste verjaardag verrast met een cadeaubon van VGOMedia en een schitterende en langlevende bos bloemen van ons aller PNO. Hartelijk dank hiervoor.

Gerard van Gelswijck, Huizen

Mijn hartelijke dank voor de prachtige bloemen en de VVV-cadeaukaart, die ik van u mocht ontvangen voor mijn tachtigste verjaardag.

Els van Daalen, Kortenhoef

De tijd vliegt - alweer 5 jaar ouder! PNO en VGOMedia, hartelijk dank voor het prachtige boeket en de VVV-cadeaubon die ik mocht ontvangen t.g.v. mijn 85e verjaardag.

Hans Nieman (NOS), Hilversum

Tot mijn verrassing (ik had het natuurlijk kunnen weten) ontving ik t.g.v. mijn 80e verjaardag een prachtige bos bloemen van PNO en een cadeaukaart van VGOMedia. Hiervoor mijn hartelijke dank. Het geeft een goed gevoel om te weten dat je - ook als nabestaande - er nog een beetje bij hoort.

Yvonne Stravers-de Glas, Blaricum

Wij willen PNO en VGOMedia hartelijk bedanken voor de bloemenhulde en cadeaubon die wij mochten ontvangen bij ons 60-jarig huwelijk.

Annie en Wim Voorhaar, Hilversum

Mijn hartelijke dank voor de prachtige bloemen van PNO en de VVV-bon van VGOMedia voor mijn 80e verjaardag. Ook namens mijn vrouw. Heel attent dat er na zoveel jaar nog aan je wordt gedacht. Hierbij doe ik ook de groeten aan al mijn oud collega's.

Bessel Bakker, Loosdrecht

Voor mijn 80e verjaardag ontving ik een mooi boeket bloemen en een VVV-bon. Hartelijk dank hiervoor.

Piet Boer, Hilversum

Voor mijn 75e verjaardag heb ik een mooie bos bloemen van PNO ontvangen en van VGOMedia een VVV-cadeaubon. Heel hartelijk bedankt.

Hans Langelaar, Kortenhoef

Toch weer een verrassing: prachtige bloemen en een fijne cadeaubon, dit keer t.g.v. mijn 80e verjaardag. Heel hartelijk dank!

Elly de Ruijter, Hoevelaken

Wat een verrassing om op mijn 75e verjaardag in het nabije oosten van PNO en VGOMedia een prachtige bos bloemen en een cadeaubon te ontvangen. Hartelijk dank ook namens mijn vrouw Tineke.

Henk Eitink, Enschede

Voor mijn 85e verjaardag ontving ik van VGOMedia een cadeaubon en van PNO Media een mooie bos bloemen. Hartelijke dank.

Max Vreedenburg, Bussum

Hierbij wil ik u hartelijk dankzeggen voor de mooie felicitatiekaart met bijgevoegde cadeaubon ter gelegenheid van mijn toch alweer acht kruisjes. Deze attente geste wordt weer zeer gewaardeerd!

G.H. van Iperen, Hilversum

Graag wil ik de directie van PNO Media en het bestuur van VGOMedia bedanken voor de prachtige bloemen en de VVV-bon die ik kreeg ter gelegenheid van mijn 85e verjaardag. Beide attenties gaven deze dag een extra feestelijk tintje.

Aart Klos, Dronten

Hierbij wil ik pensioenfonds PNO hartelijk danken voor de mooie bloemen ter gelegenheid van ons 60-jarige huwelijk.

Bob Wijschenk, Huizen

Op de dag van mijn tachtigste verjaardag werd ik verrast met een bos bloemen en een cadeaubon. Mede namens mijn vrouw, die op dezelfde dag haar zeventigste verjaardag vierde, wil ik u bedanken voor deze aardige attentie. Gepensioneerd zijn op deze manier is zo slecht nog niet.

Jack van der Voorn, Noordwijk

Wegens plaatsruimtegebrek moet een aantal dankbetuigingen over blijven staan tot het volgende nummer.

Over VGO'ers die na hun pensioen niet achter de geraniums zijn gaan zitten

Van microfoon naar kansel

Na 35 jaar bij de NCRV-radio werd Yko van der Goot (71) predikant in plaats van als gepensioneerde op zijn lauweren te gaan rusten. Omdat de bureaucratie van de landelijke PKN de van huis uit gereformeerde theoloog te traag was, werd hij - in Zeist - doopsgezind voorganger. In het onder gelovigen zeer bekende Taizé kwam hij tot de slotsom dat hij de overstap kon maken.

door Willem Nijeboer

"Voordat ik predikant werd, kwam ook ik bijna nooit in de kerk. Ik moest vrijwel elke zondagmiddag werken," zegt theoloog Van der Goot als we een interviewafspraak maken. De NCRV was tot aan zijn pensionering zijn eerste en enige werkgever. Begonnen bij de radio-afdeling Gesproken Woord en geëindigd bij Godsdienstige Programma's, ruim 35 jaar aaneen. Hij promoveerde in zijn NCRV-tijd op een proefschrift over de pastorale taken van de omroep. "Volkomen achterhaald", zegt hij nu.

Ernstig twijfelen

Opgevoed in een traditioneel gereformeerd gezin begon hij pas tijdens zijn studie theologie aan de VU na te denken over geloven. "Ik begon toen ernstig te twijfelen. Als dominee de pastorie in, dat moet ik niet doen dacht ik. Daarom heb ik bij de NCRV gesolliciteerd. Als programmamaker heb ik atheïsten geïnterviewd van wie ik dacht: jij bent geloviger dan ik. Ik was verknocht aan mijn werk en ik wilde doorgaan. Maar daar was, toen ik 65 werd, geen enkel zicht op. Achter de geraniums wilde ik niet. Dus heb ik een parttime baan aangenomen als predikant. Ik kon toen gemakkelijker met mijn geloofstwifels overweg. En de mensen om mij heen zijn ook meer gaan twijfelen," zegt hij met een glimlach.

"Ja, ik heb als gepensioneerde een betaalde baan", zegt hij op de vraag waarom hij niet werkt als vrijwilliger. "Predikant zijn als vrijwilliger vind ik minder echt. Aan mij hebben ze een relatief

goedkope kracht, want voor mij als gepensioneerde hoeft de gemeente geen sociale premies af te dragen."

Zo eenvoudig

Om zijn geschiktheid als pastor te testen, liep Van der Goot na zijn pensionering een jaar stage als pastoraal medewerker in het Flevoziekenhuis in Almere. "Ik ben in die tijd gewoon op het internet gaan zoeken naar een predikantsvacature. Ik zag de profielschets van de gemeente in Zeist en ik heb een mailtje gestuurd. Zo eenvoudig begon het."

Het verschil tussen doopsgezind en PKN (gereformeerd) vindt Van der Goot niet heel groot. "De PKN is heel breed in opvattingen. In de wat vrijzinnige doopsgezinde gemeenten is over verschillen in geloofsopvatting een grote openheid. Doopsgezinden dopen volwassenen op grond van een persoonlijke belijdenis. De kinderdoop kennen ze niet. Er is een kerkenraad, maar ambten zoals ouderling of diaken zijn er niet. Alle leden zijn gelijkwaardig. Doopsgezinden zijn in het algemeen tegen elke vorm van geweld. Veel jongens hebben in het verleden op grond van deze levenshouding de militaire dienstplicht geweigerd."

Grenzen vervagen

Hij was er verknocht aan, maar terugkijkend noemt Van der Goot zijn radiowerk vluchtig. "Elke week een ander onderwerp en het heeft zelden een vervolg. Hier ben ik nu bijna zes jaar met dezelfde mensen onderweg. Je beleeft hun ups en downs, jubilea, uitvaarten, nazorg. Hier kun je praten over de vraag waartoe wij op aarde zijn. Ik vind het predikant-zijn ook wel confronterend. Daarom heb ik besloten eind 2019 te stoppen. Na zeven jaar lijkt me dat een mooi moment. Het is belangrijk dat er dan weer iemand anders komt, die nieuwe impulsen aan de gemeente geeft. Ik wil mezelf verlossen van de verantwoordelijkheid die ook aan het predikant-zijn kleeft. Dus ik ga dan geen nieuwe gemeente meer zoeken. Ik ben wel van plan te blijven voorgaan in kerkdiensten. In doopsgezinde gemeenten en af en toe ook wel in PKN-gemeenten. De grenzen vervagen."

RADIONIEUWSDIENST, VERZORGD DOOR HET ANP

Decennialang baken van zekerheid

door *Govert van Brakel*

Foto: Govert van Brakel

VILLA NIEUWEN ENGH

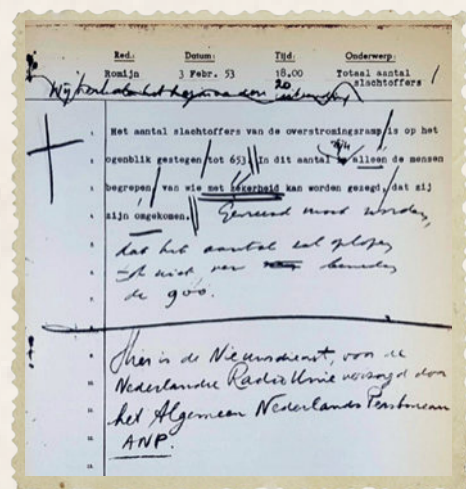
Aan de eeuw die de radio straks bestaat, heeft de Radionieuwsdienst verzorgd door het ANP een onuitwisbare bijdrage geleverd. Generaties luisteraars zijn met de rubriek opgegroeid. Van 1937 tot 1995 was het een baken van zekerheid in de programmering. Bovendien kon je er het polshorloge of de klok thuis letterlijk op gelijk zetten. Met dank aan de pips die aan de vertrouwde openingszin van elk bulletin vooraf gingen.

FOTO RECHTSBOVEN: EEN WAARSCHUWING VOOR DE PASSANT DIE DE STUDIO WIL BINNENGAAN. ER IS EEN UITZENDING VAN DE RADIONIEUWSDIENST AAN DE GANG

“Stil jongens, even naar het nieuws luisteren.” In veel huiskamers werd eerbiedig gezwegen als de nieuwslezer aan het woord was. Hier sprak een intens betrouwbare ‘autoriteit’ die op rustige, heldere toon en in duidelijke bewoordingen een actueel beeld gaf van de toestand in de wereld en in eigen land. Je zette er de radio voor aan.

Het ANP was niet de eerste organisatie die de radio bediende. Die eer komt het persbureau Vaz Dias toe; dat had de primeur. De eerste omroep die dat nieuws uitzond, was de Hilversumsche Draadloze Omroep (HDO), de rechtsvoorganger van de AVRO. Op de avond van 1 oktober 1925 was het zover. Het was een precair moment, want de kranten

- die voor de afname van nieuws moesten betalen - mochten niet voor het hoofd worden gestoten. De luisteraars mochten wel luisteren, maar meer ook niet. De omroeper van dienst, die niet alleen de programma's aankondigde

MINUUTVEL 3 FEBRUARI 1953 MET BERICHT OVER DE WATERSNOODDRAMP

maar ook het nieuws voorlas, wees er nog eens nadrukkelijk op in zijn aankondiging: “Goedenavond dames en heren, hier is het persbureau Vaz Dias. Publikatie van deze berichten, in welke vorm ook, is verboden.”

Journalistieke gronden

Vijf jaar na de HDO haakten ook de andere omroepen aan. In 1935 nam het ANP zijn concurrent Vaz Dias over. Het grote verschil met het ANP was dat Vaz Dias bij de keuze van de onderwerpen rekening hield met de geestelijke of ideologische achtergrond van de omroepvereniging die aan zet was op de zender. Voor de VARA werd bijvoorbeeld een onbeduidend arbeidsconflict prominent gebracht, bij de KRO kreeg kerkelijk nieuws uit Rome voorrang. Het ANP selecteerde louter op journalistieke gronden zonder

NIEUWSLEZER JAN SCHIPPERS

acht te slaan op mogelijke wensen van de omroep in wiens programma de nieuwslezer was ingebed.

Concurrentie

Een onafgebroken nieuwsstroom op de radio is vandaag de dag een vanzelfsprekendheid. Die hoort als mayonaise bij patat of als mosterd bij een kroket. Maar er moest wel een gevecht voor worden geleverd in de pioniersjaren van de radio. Het duurde lang voordat ‘het nieuws’ in volle omvang en structureel, op diverse tijdstippen van de dag, een volwaardige plek kreeg op de zenders Hilversum 1 en 2. Aan de radio heeft het niet gelegen. De mannen van het eerste uur wilden wel, maar de kranten lagen dwars. En daar viel vanuit hun positie in het overzichtelijke mediaveld van toen wel wat voor te zeggen. Ze hadden een

INKIJKJE IN DE TELEX-KAMER

monopoliepositie opgebouwd. De radio zou ze ernstig voor de voeten gaan lopen als die vandaag nieuws bracht dat de volgende dag pas in de krant zou staan. Die concurrentie was simpelweg te groot. Ging dat geen abonnees kosten?

Twee bulletins per avond

Het conflict liep hoog op. Zeker toen de radio er zelf met verslaggevers op uittrok om te berichten over grote gebeurtenissen.

Eind 1936 reikten de strijdende partijen elkaar de hand. Het ANP - in 1935 opgericht door de Nederlandse Dagbladpers - mocht met ingang van februari 1937 's avonds twee korte bulletins verzorgen op de radio: om 20.00 uur en om 23.00 uur.

Ze waren in trek. Zo zeer zelfs, dat bioscopen en theaters de regering – tevergeefs - vroegen om andere tijdstippen. De vermaaksindustrie vreesde een ernstige terugloop in de bezoekersaantallen.

Er hing een prijskaartje aan de bulletins. Ze kostten de gezamenlijke omroepverenigingen 80.000 gulden per jaar. Nieuwsuitzendingen op de dag waren ten strengste verboden. Ze zouden de kranten oneerlijke concurrentie aandoen. Maar zoals altijd: nood breekt wet. Op 1 september 1939 viel Duitsland buurland Polen binnen. De Tweede Wereldoorlog was begonnen. Onder de Nederlandse bevolking ontstond een immense honger naar nieuws. De mensen hadden niet langer genoeg aan de berichten die ochtend- en avondkranten aanreikten. De radio spon er garen bij en mocht in de behoefte voorzien. Vanaf dat moment hingen

NIEUWSLEZER AD HAZEWINKEL BEGIN JAREN ZESTIG AAN HET WERK OP HET MELKPAD

foto: Spaarnestad Fotoarchief

JAN BAKKER NIEMEIJER, OOK BEKEND ALS DE MAN MET DE BAARD, OMSTREEKS 1939

de luisteraars ook 's morgens om acht uur en 's middags om 1 uur aan de lippen van de nieuwslezer.

De man met de baard

Wie waren die stemmen van het eerste uur? Allereerst was daar Jan Bakker Niemeijer (1898 -1960) met zijn zware bas, rustig, fraai articulerend. Een echte neutrale nieuwstem. Wat hij zei werd geloofd. De AVRO-luisteraars kenden hem onder zijn pseudoniem James Yoland. Voor de 'Algemene' verzorgde hij onder die naam eerder lessen in de Engelse taal. Het was de destijds befaamde boekenrecensent dr. P.H. Ritter jr. ("Goedemiddag, geachte toeheerders") die hem een plekje bezorgde in de culturele hoek van deze omroep. Hij ging er als hoorspelregisseur aan de slag. Bij het grote publiek werd Jan Bakker vooral bekend als 'de man met de baard.' Een bijnaam die hij dankte aan een massaal bekeken reportage die het Polygoonjournaal in 1938 maakte voor vertoning in de bioscopen.

De tweede stem, ook letterlijk, behoorde toe aan de jongere Anton de Vletter (1916-1984), een lichtere tenor met overigens eenzelfde autoriteit.

Koningin Wilhelmina

Het indringendste bericht dat Jan Bakker ooit voor zijn nieuwsrekening heeft genomen is ongetwijfeld de pro-

clamatie van koningin Wilhelmina die hij namens Haar (als het om het staatshoofd ging schreef men dat 'haar' destijds met hoofdletter) op 10 mei 1940 's morgens om 8 uur voorlas. Hoogstdezelve wond er via haar spreekbuis Bakker geen doekjes om. Het was een vlammend protest tegen groot onrecht. Bakker was die nacht met een taxi van huis opgehaald en naar het hoofdkwartier van de Radionieuwsdienst aan de Herengracht 576 in Amsterdam gebracht. In normale tijden zweeg Hilversum in de nachtelijke uren. Maar nu kon dat niet. Luisteraars die op goed geluk de radio hadden aangezet konden kennis nemen van breaking news. Jan had, in deftiger bewoordingen, al laten weten dat Duitse vliegtuigen en parachutisten de Nederlandse neutraliteit omver hadden geblazen.

O.A. STAAND 2E VAN LINKS NIEUWSLEZER HANS BLANKESTEIJN, MET SNOR AREND LANGENBERG, SCHUIN VOOR HEM NIEUWSLEZERES RENNIE PERREIRA EN GEHEEL RECHTS INA VONK. ZITTEND V.L.N.R. HOOFDREDACTEUR RIEN HUIZING EN DE NIEUWSLEZERS HANS VAN ZIJL EN DONALD DE MARCAS

Adolfs Nieuwste Papagaai

De oorlog manoeuvreerde het ANP, de nieuwsvoorziening en de stemmen van het nieuws in een onmogelijke positie. De bezetter werd de baas, censureerde en kleurde de berichtgeving. Al vrij snel kreeg het persbureau de spottende bijnaam Adolfs Nieuwste Papagaai.

Jan Bakker fingeerde een aanslag op zijn leven en verdween uit beeld. Ton de Vletter werd wegens zijn anti-Duitse houding op 1 januari 1941 op staande voet ontslagen. Na 1945 dook hij op in Londen, trouwde er met een Engelse en werkte voor de Britse wereldomroep, BBC Worldservice.

Tot aan de opheffing van het programma in 1957 was hij medewerker van het dagelijkse Nederlandse halfuurtje. Hij bleef in een andere baan bij de BBC en ging in 1977 met pensioen.

Jan Bakker keerde na de bevrijding evenmin terug bij het ANP. Hij ging aan de slag bij de Wereldomroep en leverde hand- en spandiensten aan de AVRO.

~ Een onafgebroken nieuwsstroom op de radio is vandaag de dag een vanzelfsprekendheid. Maar er moest wel een gevecht voor worden geleverd ~

Villa Nieuwen Engh

In hartje Hilversum, tussen gemeentehuis en het oude AVRO-gebouw, sta ik voor Villa Nieuwen Engh. Het is het adres Melkpad 34. Er zit nu een vredig makelaarskantoor in. Achter de fraaie gevel ligt belangwekkende omroepshistorie. Ook van de foute soort. Max Blokzijl verspreidde hier

vandaan in de oorlogsjaren zijn giftige radiopraatjes. De villa werd in oktober 1943 betrokken door wat er nog over was van de Amsterdamse radiotak van het ANP. Hoewel, ANP. In de loop van 1941 had de bezetter de organisatie omgedoopt tot Berichtendienst Nederlandsche Omroep. De

laatste medewerkers kozen na Dolle Dinsdag uit angst voor een bijltjesdag het hazepad. De radioluisteraars kregen hun vertrouwde Radionieuwsdienst verzorgd door het ANP pas met ingang van september 1949 terug.

Dag en nacht licht

Mijn vroegere collega, oud-nieuwslezer Jan Schippers, herinnert zich nog goed hoe hij via de serre aan de voorkant

V.L.N.R.:
STUDIO WAAR HET NIEUWS
WERD GELEZEN.

... EN ALTIJD RATELDEN DE
TELEXEN ...

NIEUWSLEZER HANS
MOLENAAR AAN DE AFWAS
IN HET KEUKENTJE NAAST
DE STUDIO. LOKATIE:
VILLA NIEUWEN ENGH

naar binnen ging. Eind jaren zeventig betrad hij de burelen van een 24-uursbedrijf waar telexen ratelden en redacteurs berichten componeerden op grote elektrische schrijfmachines. De tekst kwam terecht op zogeheten minuutvellen. Handig voor de samensteller van de bulletins. Zo kon hij of zij in één oogopslag zien hoeveel tijd een bericht nam om te worden voorgelezen. In de villa brandde altijd licht, dag en nacht.

Maar het licht ging uit. De ruimte werd te klein. Bovendien was het een onrustige tijd, met gijzelingen, terroristische acties en bedreigingen aan het adres van de nieuwsorganisatie. Er moest een veiliger onderkomen worden gevonden. In de nacht van 17 op 18 februari 1981 verhuisde de Radionieuwsdienst naar het souterrain van het Muziekpaviljoen op het Mediapark. De redactie werkte er in een eigen, van de buitenwereld afgesloten ruimte, met keukentje, douche, slaapgelegenheid en uiteraard studiootjes. Aan de andere kant van die gang zat ik 's zondags in de studio voor de presentatie van Langs de Lijn. Soms moesten wij de collega's van het nieuws met de hoed in de hand verzoeken om hun geplande bulletin wat op te schuiven voor de ontknoping van een of ander belangrijke sportwedstrijd. Dat viel niet mee. Aanvangstijdstippen van de nieuwsbulletins waren heilig. Als het lukte moesten we wel melden dat het nieuws even werd uitgesteld...

Eind van een tijdperk

In september 1995 kwam de club voorgoed bovengronds. Dat was tegelijkertijd het definitieve einde van de Radio-

nieuwsdienst verzorgd door het ANP. NOS-Nieuws werd de nieuwe titel waaronder het bekende werk met de vertrouwde stemmen werd voortgezet. Tussen NOS en het hoofdkantoor van het ANP in Den Haag was een onoverkomelijk conflict ontstaan. Het persbureau wilde ook in zee gaan met commerciële radiozenders die voet aan de grond kregen in medialand. De NOS, die al jaren de salarissen betaalde van de medewerkers van de Radionieuwsdienst, vond dat onacceptabel en beëindigde de samenwerking. Wat uiteindelijk anno 2018 rest van de ooit zo innige en langdurige samenwerking tussen de publieke omroep en het ANP is een abonnement op de telex van het persbureau. Nou ja, telex; een abonnement op de berichtenservice die per computer wordt aangeleverd.

Bronnen:

- Arno Weltens, *Huis met Historie, Villa Nieuwen Engh, Eigen Perk* 1992
- Huub Wijffjes, *Omroep in Nederland, Waanders* (1994)
- resources.huylgens.knaw.nl
- berglust.tv over Jan Bakker Niemeijer
- Dick Verkijk, *Radio Hilversum 1940-1945, de omroep in de oorlog, Arbeiderspers*, 1974
- *Leidsch Dagblad*, 18 december 1982 (interview met Ton de Vletter)
- Verder heb ik voor dit artikel dankbaar gebruik gemaakt van informatie die mij is aangereikt door oud-nieuwslezer Jan Schippers die van 1979 tot 2004 voor het radionieuws werkte.

Schermgebaar

Zelden was het woord van het jaar al zo vroeg bekend. Er is geen ontkomen aan. *Schermgebaar*.

Van de week nog. Zit ik op een terras en bestel een rosétje. Komt de ober met een wit wijntje.

Zeg ik: 'Ik had rosé besteld, beste man.' Zegt-ie niks, maar maakt met zijn wijsvingers een tekening in de lucht van een televisiescherm.

Het schermgebaar. Even later komt hij terug met een glas rosé en maakt excuses. 'U had

gelijk, meneer, de VAR zegt rosé.' Iedereen blij.

Het is de ideale wereld, sinds het deze zomer is uitgetest bij het WK voetbal in Rusland. De VAR. De

Video Assistant Referee. Er waren spectaculaire wedstrijd-wendingen door de aanvullingen en correcties die een videoscheidsrechter met wat hulpjes ergens in Moskou doorgaf aan de leidsman op het veld. Discussie gesloten. Iedereen blij.

Geen wonder dat het sindsdien doorsijpelt naar het dagelijkse leven. De Video Assistant Referee is here to stay. Mark my words. 'Nee, agent, ik stak over toen het licht nog *op groen* stond.' De agent blaast op een fluitje en maakt het schermgebaar. In een stad als Amsterdam, las ik van de week, word je tegenwoordig als je honderd meter loopt driehonderd keer gefilmd. Dus je bent er gloeiend bij, met je rotsmoes. Big Brother, dat was de toekomst van gisteren. Een lachertje. We zijn allemaal tv-sterren geworden in onze eigen soap.

Die camera's zijn eigenlijk best handig, bijvoorbeeld onlangs bij die aanslag op De Telegraaf. Je zag de dader aankomen, je zag dat hij zijn auto nogal ruw tegen de gevel parkeerde, je zag hem die auto in brand steken en je zag hem weglopen naar een vluchtauto. Die je weer kon zien via andere came-

ra's. Als die griezels gepakt worden kunnen ze ontkennen tot ze een ons wegen, maar de VAR op het hoofdbureau, een corpulente brigadier met drie hulppiëten, is genadeloos. Daar kan geen advocaat omheen.

Het is griezelig, qua privacy, maar ja. Die camera's hangen er toch al, blijkbaar. Dan is het maar een kleine stap naar het schermgebaar.

Echt, het heeft grote voordelen. In de Tweede Kamer wordt iets beweerd. 'Dat heb ik nooit gezegd, mevrouw de voorzitter!' Kuzu of Wilders staan schuimbekkend achter de interruptiemicrofoon en dan gebeurt het. Ze maken het schermgebaar. In Brussel kijkt de VAR mee op 32 schermen en twee minuten later hamert de voorzitter de discussie af. Zij maakt de bekende rechthoek met de armen en spreekt het verdict uit. De VAR heeft beslist.

Ook de rijdende rechter ontkomt niet aan het alziend oog van de VAR. Camera's aan woonhuizen registreren bij gebrek aan inbrekers genadeloos alle ruziefeiten en daar zullen de kemphanen het mee moeten doen. Afijn, vul zelf de ongekende mogelijkheden maar verder in. Je gaat het pas zien als je het doorhebt.

Nou zijn er natuurlijk altijd zeurpiëten die denken dat het wel overwaait. Dat de VAR het niet zal redden. Daarom. Ik heb deze tekst even ingesproken voor mijn eigen camera. Over vijf jaar vindt iedereen het gewoon en dan zal ik zeggen: ik heb dat al in de herfst van 2018 voorspeld. En als er dan ook maar iemand dat weerspreekt of zelfs maar minachtend begint te snuiven, heb ik maar één gebaar nodig om mijn gelijk te halen. Ik oefen al voor de spiegel in de badkamer.

brasblog.simplesite.com

Overleden VGOMedia-leden

Mei – 9 G.L. Groen (22 feb 1933),
16 H.A.M. Geniets (29 aug 1928),
22 mw. A.C.T. Hovius-van Rijn
(21 mrt 1930), J. Molenaar (7 nov
1942), L. Th. de Ruijter (9 jan 1936)

Juni – 1 mw. E.A.M. Prins-Berg
(26 feb 1929), 2 J.M. Roodbol (9 sep
1926), mw. H. Brans-Gründemann
(26 feb 1925), 10 S.A. Pos (4 jun
1923), 19 L. Eggens (29 dec 1938),
20 H.J. Walison (20 feb 1933), 26 mw.
G. Raad (5 apr 1936), 27 E.A. Koot
(23 nov 1931), 28 mw. A.C. Meijer
(17 mrt 1935). 30 A.A. Arends
(27 feb 1946)

Juli - 11 Mw. A.C. Siccama (11 jun
1922), 5 B.J. Loog (22 jun 1928),
5 J. de Roo (29 sep 1929), 8 mw.
H.H.G.M. Spek-Kamphuis (1 okt
1925), 9 M.G. Reniers (25 jun 1941),
11 A.A. Kruikemeijer (17 nov 1930),
12 W. van de Linde (25 dec 1938),
16 G.H.L.J. Brouwer (21 mei 1936),
19 mw. J.E. Klamer-Doornik (7 jan
1924), 29 J. Stam (12 okt 1946),
30 mw. D.M. de Nooy-van der Weide
(29 nov 1938), 31 J. Söhne (1 jan
1923)

Augustus – 4 J.P.W. Marmelstein
(26 nov 1928), 7 H.A. Kuijpers (10 jun
1935), 14 M.M. Plemper (4 sep 1934)

Nieuwe leden

Mw. A. Schallies-de Jong, Bussum
(nabestaande)

R.G.L. van Lier, Culemborg (CB)

Mw. P.L. van Houdt, Amstelveen
(Van Houdt)

Mw. F. Gomes de Mesquita-Vos,
Amsterdam (nabestaande)

P. Visbach, Dordrecht (Ziggo)

J.J. Fennet, Gorredijk (NOB)

Mw. C.M. van Dun, Utrecht (RNWO)

H. Feitsma, Oldeberkoop
(Omrop Fryslân)

D. Blancke, Frankrijk (RTV Drenthe)

R.J. van Leerink, Olst (NOB)

Mailadres gevraagd

VGOMedialeden die in het buitenland
wonen (het zijn er 41) krijgen het ma-
gazine niet meer per post toegezonden.
Voor hen is de digitale versie beschik-
baar. Die is te lezen op onze site,
www.vgomedia.nl, maar wie zijn/haar
mailadres opgeeft, krijgt het digitale
magazine na verschijning toegezonden
per e-mail.

Nog niet alle buitenlandse leden heb-
ben hun mailadres opgegeven. Geef
uw mailadres op aan [ledenadminis-
tratie@vgomedia.nl](mailto:ledenadministratie@vgomedia.nl) en het magazine
verschijnt voortaan in uw mailbox.

Het weer Puzzel

Het weer be-
hoort bij de
Nederlanders
tot een geliefd
onderwerp om
even 'gezellig'
over te klagen. Daar

was overigens deze zomer niet veel
aanleiding toe; hoewel?, was het u
ook soms wat te heet?

Deze keer een woordzoeker over het
weer. Als u alle namen heeft gevon-
den vormen de overgebleven letters
een passend gezegde.

Veel succes!

Uw oplossing kunt u tot uiterlijk
2 november 2018 opsturen naar de
puzzelredactie, Louis van Hattem,
Bijenmeent 10, 1218 GB Hilversum
of via e-mail naar
Ivanhattem@upcmail.nl.

Uit de goede oplossingen worden
drie prijswinnaars getrokken, die
beloond worden met een cadeaubon
van € 10,-

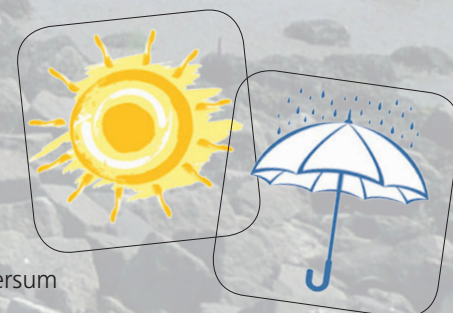
Atmosfeer	Onweer
Beaufort	Rijm
Bewolkt	Ruimen
Bliksem	Smog
Buien	Sneeuw
Buienlijn	Stofhoos
Buiigheid	Storm
Cirrus	Stratosfeer
Cumulus	Temperatuur
Dauw	Thermometer
Decade	Tornado
Depressie	Trog
Droogte	Tropisch
Front	Troposfeer
Getijde	Vloedgolf
Guur	Vorst
Hagelbui	Vriezen
Hitte	Warmtefront
Hittegolf	Weer
Hogedrukgebied	Weerbericht
IJzel	Weerradar
Inversie	Wind
Isobaar	Windkracht
Kilte	Winter
Klimaat	Wolkbreuk
Koud	Wolken
Koufront	Wolkenvorming
Krimpen	Zeebries
Lagedrukgebied	Zomer
Luchten	Zomerdag
Meteorologie	
Mist	
Motregen	
Neerslag	
Nevel	

R	D	E	I	B	E	G	K	U	R	D	E	G	A	L	M	F	V	S	S	
A	G	O	M	S	Z	O	M	E	R	D	A	G	E	T	L	R	T	T	G	
D	E	I	B	E	G	K	U	R	D	E	G	O	H	O	I	R	O	E	N	
A	Z	R	U	U	T	A	R	E	P	M	E	T	G	E	A	F	R	T	I	
R	M	I	S	T	I	S	E	I	R	B	E	E	Z	T	H	W	N	L	M	
R	O	E	N	O	S	I	V	G	S	E	T	E	O	O	U	K	A	I	R	
E	R	I	G	U	U	R	G	T	E	T	N	S	O	A	O	F	D	K	O	
E	E	S	R	D	L	A	O	H	I	T	F	S	D	U	L	Z	O	T	V	
W	E	R	K	V	U	R	G	H	E	E	I	J	E	D	O	O	B	A	B	N
F	F	E	R	O	M	N	D	V	E	I	I	D	G	M	U	A	E	N	E	
R	S	V	I	R	U	O	C	R	H	S	D	D	E	I	M	W	E	T	K	
O	O	N	M	S	C	F	U	H	O	I	E	R	E	I	O	T	W	E	L	
N	M	I	P	T	N	I	R	B	A	O	D	N	L	L	H	I	T	G	O	
T	T	E	E	N	M	A	A	O	L	G	G	K	K	C	N	T	A	C	W	
H	A	S	N	E	H	A	T	V	N	S	E	T	U	T	I	L	T	B	S	
C	A	T	N	A	R	T	A	M	L	T	W	L	E	H	S	A	L	U	W	
I	T	R	T	E	W	I	N	D	O	B	L	R	B	R	O	I	R	I	I	
R	E	O	R	D	E	C	A	D	E	T	I	T	E	U	K	R	L	E	N	
E	N	P	O	I	N	U	V	D	E	P	R	E	S	S	I	E	O	N	D	
B	E	O	P	R	E	E	W	R	I	J	M	N	E	E	C	V	L	O	L	K
R	K	S	I	B	E	A	U	F	O	R	T	M	G	E	I	J	L	N	I	J
E	L	F	S	K	U	E	R	B	K	L	O	W	N	E	E	Z	W	N	A	
E	O	E	C	R	E	T	E	M	O	M	R	E	H	T	N	P	E	R	C	
W	W	E	H	E	I	G	O	L	O	R	O	E	T	E	M	A	E	L	H	
C	H	R	T	N	O	R	F	E	T	M	R	A	W	T	G	O	R	T	T	

Idee, ontwerp en uitvoering: Louis van Hattem

**De oplossing van de puzzel in het juni-nummer:
Als wij de bal hebben kunnen zij niet scoren**

De prijswinnaars:
Mevr. H.A. van Leersum, Soest. Chr. v.d. Besselaar, Valkenswaard. E.S.W. Drenthe, Hilversum

2018-2019

NTR
ZATERDAG
MATINEE

ZATERDAG 20 OKTOBER 2018, 14.15 UUR
CONCERTGEBOUW AMSTERDAM

FANTASTIQUE: JOHN ELIOT GARDINER EN HET GENIE BERLIOZ

Orchestre Révolutionnaire et Romantique
John Eliot Gardiner dirigent
Lucile Richardot mezzosopraan

BERLIOZ Ouverture Le Corsaire
La mort de Cléopâtre
Chasse royale uit Les Troyens
Ah! Je vais mourir uit Les Troyens
Symphonie fantastique

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert van de NTR ZaterdagMatinee aanbieden met 30% korting op het reguliere tarief. De speciale prijs van € 45,- per persoon (normale prijs € 65,-) voor 1e rang plaatsen. Reserveren kan via de website van het Concertgebouw www.concertgebouw.nl/matinee Om de korting te krijgen dient u in het veld 'actiecode' de kortingscode **181020FAN** in te vullen. Telefonisch reserveren kan via 0900 – 6718345 (€ 1,- per gesprek) (vergeet ook hier de kortingscode **181020FAN** niet door te geven)

www.zaterdagmatinee.nl

vrijdag
concert

VRIJDAG 16 NOVEMBER 2018, 20.15 UUR
TIVOLIVREDENBURG UTRECHT

ONBEREIKBAAR VERLANGEN

18|19

Radio Filharmonisch orkest
Dima Slobodeniouk dirigent
Liza Ferschtman viool

Op het programma:
TSJAIKOVSKI Romeo en Julia
BARTÓK Eerste vioolconcert
PROKOFJEV Assepoester-suite

Aanvang concert 20.15 uur, inleiding 19.30 uur

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert in de serie van het AVROTROS Vrijdagconcert met 20% korting aanbieden voor de speciale prijs van € 25,- per persoon (normale prijs € 36,-). Reserveren kan via de website van TivoliVredenburg www.tivolivredenburg.nl Om de korting te krijgen dient u in het veld 'actiecode' de kortingscode **VGO181611** in te vullen. Telefonisch reserveren kan via 030 – 231 45 44 (vergeet ook hier de kortingscode **VGO181611** niet door te geven)

www.avrotrosvrijdagconcert.nl

een
concertserie
van

